

CANCEL:
MARTIS B:
1717:

*

Zu 00

Le

47

DE
FORO IN PORTIS
AMPLISSIMO
PHILOSOPHORUM SENATU
CONSENTIENTE
D. XXI. FEBR. A. O. R. ∞ 1800 XIV.
POSTREMA VICE
PRO ASSESSORIS DIGNITATE
OBTINENDA,
DISSERET
M. JO. DANIEL JACOBI.

L I P S I Æ,
TYPIS IMMANUELIS TITII.

FORO IN PORTIS

APPLISSIMO

PHILOSOPHORUM SENATUS

BOHEMIA VICE

IN ASSessoris DIGNITATE

DISECTY

M. JO. DANIEL JACOBI

INCLYTÆ.
REIPUBLICÆ. LIPSIENSIS.
PRO CERIBUS. EMINENTISSIMIS.
DOMINIS.
CONSULIBUS.
PRO-CONSULIBUS.
AC. RELIQUIS.
PATRIBUS. CONSCRIPTIS.
ORDINISQUE.
SENATORII. ADSESSORIBUS.
GRAVISSIMIS.
VIRIS.
MAGNIFICIS. PRÆNOBILISSIMIS. EXCELLEN-
TISSIMIS. AMPLISSIMIS. CONSULTISSIMIS.
PRUDENTISSIMIS.
PATRONIS. ATQUE. MÆCENATIBUS.
SUIS. SUBMISSE.
VENERANDIS.

PERENNEM FELICITATEM.

PRECATUR.

ET SIMUL

DISSERTATIONEM HANC.

IN PERPETUUM.

GRATÆ AC DEVOTÆ

MENTIS.

TERMINATIONE

D. D. D.

A U T O R.

PROLEGOMENA.

Ocrates de libro quodam Heracleti, propter affectatam in scribendo obscuritatem *oxorewēs* cognominati, rogatus; cuiusmodi videretur? respondit: Delio natatore opus esse, ut ne quis in eo profocaretur. Idem sane mihi de iudiciis veterum in portis quaedam dicturo, & reconditum hoc spectaculum ex priscorum temporum monumentorumque latibulis producturo, aliqua ex parte usu venire video. Cum enim in aliis antiquitatibus explanandis ac dilucidandis luculenta veterum scriptorum testimonia multum lucis afferant, heic fere altum est silentium partim ex incuria scriptorum, partim ex injuria temporum, & plerique, qui hanc rem commemorarunt, primoribus tantum, quod ajunt, labris eam attigerunt, circumstantiis tantum non omnibus neglectis, & si quid forsā relatum reliquerunt, assertiones ipsorum inter se non ex asse conspirant, sed potius variis in momentis adhuc sub iudice lis est, adeo, ut vix unius vel alterius autoritas ac testimonium me sublevet. Inde autem paratorem mihi veniam polliceor, si quandoque, uti fert fors hominum, a recto tramite aberraverim. Etenim hunc laborem a nemine ante hac, quantum scio, susceptum suscepi, nullas

A

heic

heic obvias difficultates curans ; quandoquidem mihi persuado, non ingratum cuilibet philologiae & juris antiquitatum studio me praestiturum esse officium & fructus haud exiguos ex thematis hujus tractatione redundaturos esse, cum varia scripturae & S. loca hoc modo admodum illustrentur. Ut autem omnium pateat oculis, quenam sit materialium series, de quibus hac in dissert. verba sum facturus, sciat B.L., duas me constituturum esse sectiones, quarum prior historica erit, ubi historiam hoc in passa factorum ex Hebraeorum, Graecorum, Romanorum, aliarumque gentium monumentis, quanta fieri poterit, cura & industria deducam: In posteriore autem sectione haec facta generatim diducabo, & causas hujus moris, judicia nimirum in portis habendi, investigabo, interspersis variis ex nostri temporis consuetudine desumptis, quae themati nostro illustrando conducere ac inservire mihi videbuntur. Optimus ille rerum humanarum arbiter ac moderator, Deus noster benignissimus, largiatur mihi vires & sapientiam, quo ex voto institutum opus exedificare valeam!

SECTIO PRIOR.

§. I.

Frons haud raro index animi esse solet; nec minus rubrica libri vel dissertationis cujusdam indicat lectori, quid lateat in nigro. Ubi ergo in illa obscuritatis aliquid superesse videtur, omnino à tituli explanatione primordia totius tractationis sunt capienda: His perpensis, ego quoque de Foro veterum in portis verba facturus, ipsum dissertationis titulum ante omnia enodandum duco. Forum (a) primo est

(a) Unde fori nomen a grammaticis deducatur, videre est in Martini Lexic. Philol. tit. Forum. Job. Schmidii, Argentor., dissert. de lege forensi §. 27. Varro. l. 1. de L. L. fol. 5. 6. ed. Paris. 151. f. Schilli Nomencl. philol. tit. forum, Hofmanni Lexic. univ. f. l. Heinrici diss. de Judiciis Ebr. p. 3. Rbodig. Lect. antiqu. p. m. 1557. sequ.

locus

locus rerum venalium, & quoniam Romæ judicia plerumque in foro exercebantur, idcirco forum sæpe pro actu causarum & administratione negotiorum civilium atque ad jus pertinentium accipitur. Sic, foro operam dare, ait Plautus (b) ac, foro & honoribus se parare, dicit Seneca (c). Porro forum conventus quilibet appellabatur in provinciis, ubi controversiæ a præsidibus ac proconsulibus dijudicari solebant. Hinc forum agere apud Ciceronem (d) idem est, quod conventum agere sive instituere. Deinde forum cum diversis nominibus propriis conjunctum significat oppidum, ut, forum Tiberii, &c. Denique Festo, qui varios huic voci significatus tribuit (e), forum est etiam ipse locus, in quo cum populo agi, conciones haberi & judicia fieri debent. Cujus generis olim fuerunt forum Romanum, Julium, Augusteum &c. (f). Atque ultimus iste significatus, non exclusis plane aliis, huc maxime quadrat. Olaus Borrichius (g) hac de re sequentia in medium profert: Forum Romanis jam olim comoda erat in urbe planities mercibus distrahendis, litibus decidendis, negotiis peragendis & orationibus regum, consulum, decemvirum prætorumque in publico sub Jove frigido audiendis destinata &c. Jctis forum quoque ponitur pro territorio cujusque judicis, intra quod potest in facinorosos animadvertere (h). Item, ipsis est locus, ubi jus redditur, sive lites exercentur. Præterea forum est, ubi domicilium reus habeat, vel ubi habuerit tempore contractus initi. Unde illud est: *Astorem forum rei sequi*. Imo per forum intelliguntur interdum subsellia h. e. judicia publica, quæ exercebantur sub Dio, aut certe ex eo loco, unde coelum facile perspicere possit, quod vel Cicero satis indicat pro Rege Dejotaro &c. (i).

§. 2. Porta seu πύλη, quæ vox hebraicæ פֶּתַח respondet, in

(b) *Afin. act. 2. sc. 4. v. 22.* (c) *Proem. lib. 2. Controvers. cit. Fabricio Tb. Er. feb. tit. Forum.* (d) *L. 5. epp. ad Attic. ep. 16. conf. & Sigon. l. 2. de antiquo jure provinc. c. 5.* (e) *v. Sebill. l. c. & G. Pancivoli descriptio vet. Romæ in Græv. Thes. Ant. Rom. T. III. p. 352.* (f) *v. L. Cappelli delin. templi Hieros. in T. IX. Critic. Angl. p. m. 3797.* (g) *in antiqua urbis Rom. facie c. 6. §. 7. ap. Græv. T. IV. p. 1541.* (h) *l. pupillus 239. §. territorium §. ff. de V. S.* (i) *v. Calvini Lexic. p. 383.*

genere dicitur quivis locus, per quem ingressus est, sed proprie (k) est aditus per mœnia in urbem vel castra ferens, sicut *ἄγος* aditus in domum privatam. Quantum ad originationem hujus dictionis, videtur ab importando & exportando dici, vel ab aratro portando (l). Et quidem porta est vocabulum ex eorum genere, quæ in plurali rem etiam unam & singularem denotant. Sic, cum de una eademque porta loqueretur Virgilius, modo pluraliter dixit (m):

— — *His Juno Scæas sevissima portas*

Prima tenet — — —

modo singulariter (n):

— — *Scæaque amplector limina porte.*

Et in Psalmo CXVIII, postquam pluraliter dictum esset v. 19: *וְרוֹדוּ הַשַּׁעַר לִי שַׁעַר-צֶדֶק* immediate subjicitur v. 20: *וְרוֹדוּ לַיהוָה* (o).

§. 3. In primis quintuplex portarum usus olim erat: I. Rem venalium in iis forum instituebatur, præcipue apud Hebræos. Et in hunc usum præter amplissimas porticus adjacentes ipsis portis erant subdiæles plateæ seu area latissimæ, qualis ad portam gregis Hierosolymitanam pertinebat, atque area & platea orientalis vocabatur (p). De area portæ Samariæ est illud heic adferendum, quod 1. Reg. XXII, 10. seq. continetur. In eadem vero illa porta, ceu præcipuo Samariæ foro venum exponi annam resque alias consuevisse, patet ex 2. Reg. VII, 1. seq.

§. 4. II. Portæ munimenta urbium erant, unde obsessi erumpere, quæque ab hostibus præcipue oppugnari solebant. Hinc

(k) *Improprie quid portæ vocabulum importet, vide fis ap. Ravanell. Biblioth. sacr. tit. Porta 3; Suid. tit. πύλη Petr. Berchor. Dictionar. Moral. T. 3. p. 883. seq. Schmid. l. c. §. 20. Rhodig. l. c. p. 551. seq. ed. Col. 1620. s. tit. Elacii Clar. tit. porta p. m. 939. seq. Magnif. Rechenberg. Hierolex. suo loco. (l) v. Fabr. l. all. tit. Porta, it. Schill. l. c. suo loco. (m) *Æn. 2. v. 612. (n) Æn. 3. v. 351. (o) Plura vid. in Franc. Monceji Tract. de portis civit. Judææ p. 96. col. 2., qui annexus reperitur ejus Bucolic. sacr. edit. Paris. 1587. 4to. (p) Rationem hujus appellationis vid. ap. Monceji. l. c. p. 99. seq. conf. & de ejusmodi plateis Esr. X, 9. item Heigel. diss. de portis veteris Hieros. passim.**

Turcæ

Turcæ Imperatoris sui sedem vocare dicuntur Portam a munimentis, ab aula regia & a judiciis, de quibus paulo post differemus (q). Et quandoquidem antiquitus urbium portæ altissimis turribus munitabantur validoque militum præsidio firmabantur, imò arces erant & propugnacula civitatum; propterea per portas interdum omnè genus munitionis, technarum, molitionum, tormentorum, armorum denique omnium intelligitur (r). Præterea, tum eodem ex capite, tum quia portæ in turrium speciem ædificari solebant, factum est, ut turrium vocabulo portæ ipsæ nonnunquam designentur, uti apud Juvenalem (s):

— — — Proximus urbi

Hannibal, & stantes Collina in turre mariti.

Collinam enim turrin ibi vocat, quæ Collina porta. Hoc modo Virgilius quoque, postquam de Pandaro & Bicia dixit (t):

Portam, quæ ducis imperio commissa, recludunt.

Eandem portam turrium nomine designans, paucis postea interjectis verbis subjungit (u):

Ipsi intus dextra ac leva pro turribus adsunt.

Nec minus Homèrus de portis Scæis locutus, in quibus Ucalegon & Antenor sedebant, easdem haud multo post turris vocabulo denotat, subjungens (w):

Τῶν δὲ πρὸς Τρωάων ἡγήτορες ἦντ' ἐνὶ πόρῳ.

Idem quoque in sacris literis factum observo. Nam porta gregis, etiam turris gregis, atque eadem porta filia Sion appellata, turris filia Sion dicitur (x).

§. 5. III. In portis habebantur conciones & orationes sacræ, quod tam ex hæcenus dictis, quam ex variis scripturæ locis (y) patet. Imò arbitratu Moncæjus (z), Lothum judicandi at-

(q) *conf. Job. Henr. Reitzii notas ad Thom. Goodw. Mos. & Aaron. l. 2. c. 3. p. m. 187. & Fabr. l. c. tit. Porta. (r) adeas queso Matth. XVI, 18. & conf. Dilherr. Disputat. acad. T. I. p. m. 93. & Ravanell. l. c. p. 646. seq. (s) Sat. VII, 290. conf. & Faber. tit. Collis. (t) Æn. IX, v. 675. (u) v. 677. (w) Il. 9, v. 153. (x) v. Moncej. l. c. p. 105. col. b. seq. (y) e.g. Prov. I, 21. VIII, 3. Is. XXIX, 21. Jer. VII, 2. XVII, 19. XXVI, 10. XXXVI, 10. (z) l. c. p. 103. seq. Ipsi contradicit Aug. Pfeiffer in Specim. Antiquit. sacr. Dec. I. posit. 2. §. 4.*

que concionandi gratia in porta versatum esse ac multis sermonibus delassarum sedisse (a); sed nos illud in medio relinquimus. Porro instituebantur in portis laudationes publicæ tum Dei ejusque beneficiorum, tum hominum utriusque sexus (b).

§. 6. IV. In portis habebantur civium conventus, & proponebantur ibidem ac discutiebantur omnia fere negotia forensia, quæ bonum publicum concernere videbantur, uti patet ex filiorum Heth (c), Hemoris Sichemique ex Hevitarum gente (d), Israëliitarum (e), ac Persarum (f) exemplis. Ut scriptorum profanorum testimonia taceam. Siquidem Homerus inter alios eleganter hac de re loquitur (g):

— — — — — ἐνεκ' ἀρίστοι

Πᾶσαν ἐπ' ἰθὺν ἔσε, μόνχοσ' αὐτὴ τε Φρονέειν τε
Στῆτ' αὐτῆ, καὶ λαὸν ἐρωμάετε πρὸ πυλῶων. κ. τ. λ.

Qua ratione nimirum rex David subsistens in porta civitatis allocutus est populum exeuntem in prælium & de salute Absolonis filii sui sollicitè præcepit (h). Hinc etiam valvis portarum programmata, leges &c. affigi solebant.

§. 7. V. Sub portis causæ & lites dirimebantur, sententiæ ferebantur, rei sistebantur, accusabantur, testibus convincebantur, condemnabantur, scelerum poena afficiebantur, ad supplicium tradebantur & judicia fiebant. Hæc erat palmaria res, cui portæ olim inserviebant, & unde interdum vocabantur domus judicii (i). Etenim necesse est, ut virtutibus statuatur præmia, vitiiis vero supplicia & poenæ. His duobus fulcris nititur

(a) Gen. XIX, 1. (b) Ps. IX, 15. CVII, 32. Prov. XXXI, 23. conf. Monc. p. 105. Flacius l. c. p. 238. (c) Gen. XXIII, 10. seq. (d) Gen. XXXIV, 20. (e) Deut. XXV, 7. Ruth. IV. Ps. LXIX, 13. Prov. XXIV, 7. 1. Reg. XXII. Thren. V, 14. & c. conf. Aug. Pfeiff. l. c. §. 8. p. 37. Relandi antiquit. Sacr. P. I. p. m. 12. ac Fleury Tr. de Mœurs des Israelites P. II. c. 21. §. 3. (f) Esth. II, 19. 21. IV, 2, 6. V, 2. v. Fleury l. c. §. 2. (g) Il. ζ. v. 78. seq. (h) 2. Sam. XVIII, 4 -- 33. XIX, 9. Hiob. XXIX, 7. Prov. XIV, 19. (i) Deut. XVI, 18. XXXI, 19. 2. Sam. XV, 2. Hiob. V, 4. XXXI, 21. Ps. CXXVII, 5. Prov. XXII, 22. Am. V, 10. 12. 15. Zach. VIII, 16. conf. Olearii annot. bibl. ad Ruth. IV. it. Biermann & Strub. ad Zachar. l. c. Flacius l. c.

omni-

omnino reipublicæ salus, teste Cic. in ep. ad Marc. Brut., imo juris natur. vigor. Id quod Borussorum Rex, Fridericus I., gloriosiss. memoriæ, satis accurate videtur perpexisse, dum symboli loco sibi hæc sumpsit verba: *Suum cuique*. Rebus igitur suis quam optime consulebant istæ gentes, quæ judicia in portis exercebant. Non autem cogitandum est, ac si nulla omnino urbis porta iudicibus & iudiciis vacua fuisset relinquenda. Cum enim per multæ civitates plures habuerint portas, nequaquam tamen omnes tribunalia fuerunt & curiæ, sed ex omnibus una vel altera, prout necessitas aut civium multitudo postulabat, communi incolarum aut prudentiorum saltem consensu publicis negotiis destinata est. At vero probe observandum, nos in hac differat. nostra non tantum portas urbium in genere, sed & templorum aliorumque ædificiorum publicorum portas innuere (k).

§. 8. Jam vero dispiciendum venit, quibus præcipue gentibus hic mos exercendi iudicia in portis fuerit solennis. Primum agmen ducant Israëlita, qui antiquitus iudicia sua non exercebant in curiis vel certis huic rei destinatis palatiis, sed sub dio; nec enim videmus certorum dicasteriorum, qualia apud nos inveniuntur, in sacris literis fieri mentionem, quamdiu inter Judæos regimen Patriarchicum, Hegemonicum, Heroicum, quin & ex parte Monarchicum obtinuit, uti prolixè satis demonstrat Maimonides in סנהדרין הלכרת passim. Subdialis iste locus tempore Patriarchici regiminis prope fontem fuisse videtur Reimero (l); ast merito refutatur ab Aug. Pfeiffero (m). Potius iudicia a primis inde temporibus usque ad captivitatem Babyl. fere ab Ebræis tempore pacis & quietis publicæ (n) plerumque peragebantur in una vel altera ex portis singularum urbium (o). Notandum autem est, omnium civitatum decumanam (p) seu principalem maxime portam ob frequentiam populi nomine por-

(k) Schmid. l. c. Lightfoot. descript. templi Hierosol. in Oper. T. I. p. 555. seq. (l) Tr. de Rep. Ebr. sect. 3. §. 1. (m) l. c. §. 3. (n) de portis tempore belli apud plerasque gentes clausis agit Monc. l. c. p. III. seq. (o) v. Fleury l. c. §. 2. Id. Clavius in Annot. ad Job. V, 4. Rodolph. Baynus ad Prov. XXII, 22. & Aug. Pfeiff. Pansoph. Mosaic. c. 12. p. 468. (p) Monc. l. c. p. 94. seq.

אַז כְּנִיעָם seu כְּנִיעָם i. e. filiarum multitudinis vel filio-
 rum populi (q) Ebraeis vocari consueviffe. Atque probabile vi-
 detur, hanc ipsam portam in qualibet urbe præ ceteris loco curiæ
 judicialis vel fori fuisse; unde postea portæ judicialis vel judicii
 nomen sortita est. De judiciis in tali porta institutis Paul. Fa-
 gius ex Rabbiniis sequentia profert: In qualibet civitate Israëli-
 tica erat synedrium sive senatus & consistorium parvum, quod se-
 cundum traditiones Talmudistarum constabat XXIII. sapien-
 tibus seu senioribus (r), eratque collocatum in porta civitatis, &
 in conspectu eorum sedebant tres ordines discipulorum sapien-
 tum, qui in locum judicum decedentium succedebant propin-
 quiores; in qua vero civitate non erant CXX. patres familias,
 in ea non collocabatur synedrium ejusmodi, sed tantum tres Ju-
 dices. Præterea quoque dicuntur duo scribæ seu λογογράφοι
 coram Sanhedrin stetisse, imprimis circa ultima hujus republicæ
 tempora; unus ad dextram scribens verba eorum, qui dimitten-
 dum reum censebant; alter ad sinistram, excipiens verba eor-
 um, qui damnandum judicabant; duo item præcones, duo qui
 judicio contendebant, duo ad minimum testes & duo eorum ad-
 versarii, atque duo collectores eleemosynarum (s). Qua ratio-
 ne ab horum judicum judicio provocari potuerit ad iudices supe-
 riores, Hierosolymitanos &c., ex Talmudistarum monumentis
 refert Carol. Sigonius (t).

(q) *Cant. VII, 4. Jer. VII, XVII, 19.* (r) *Joseph. Ant. Jud. l. IV, c. ult. §. 14. Clerc. comment. ad Deut. XVI, 18. Selden. de Synedriis vet. Ebr. P. II. c. 5. n. 1. seq. p. 221. seq. it. c. 6. tot. ed. Lond. 1653. 410. Fleury l. c. Maimon סנהדרין c. 1. seq. in Opp. T. IV. ed. Amsl. Observamus tamen modo, numerum a Rabbiniis determinatum non semper locum habuisse, uti ex Ruth IV, 2. seq. patet. (s) Quenam negotia senatus XXIII. & III. virali judicare licuerit, docet Goodv. l. c. l. V. c. 4. §. 10. & Reitz. in notis ad b. l. Ludov. Dunte Cas. conf. decis. p. m. 806. seq. Schmid. l. c. §. 15. Fagius ad Deut. XVI, 18. Aug. Pfeiff. l. c. §. 9. (t) *r. de R. E. l. VI. c. 6. p. m. 462. seq. conf. & Grov. ad Matth. V. Sam. Petit. Var. lection. c. 5. Fleury l. 2. §. 4. Selden. l. c. l. III. c. 2. tot. Lightf. Opp. T. I. p. 610.**

§. 9. Hierosolymis (u), in amplissima illa urbe erant varia tribunalia & fora causis agendis destinata. Tempore iudicium major ubique erat licentia. Instituta autem regibus, summum tribunal, scilicet regium, collocabatur in porta Batrabbim, cætera vero subalterna tribunalia ad alias minus celebres urbis portas relegabantur. In inferioribus hisce plebejorum populariumve iudiciorum portis præcipuam fuisse eam arbitror, quæ Judicialis ex re & quasi *נוֹר' עֶזְרָחִי* vocabatur (x); quo nomine reliquarum Judææ civitatum principales portæ cenferi consueverant: non tamen & Hierosolymitana; Huic enim cum peculiariter supra ceteras hoc dignitatis contingeret, ut regis ea solius iudicio ac sacro veluti consistorio deputaretur, populi iudicia ad alias portas, ut dixi, & quidem ad eam, una cum nomine portæ Judicialis, relegata fuisse consentaneum est, quæ inter illas præcipua esset, ac portæ *בֵּית רִבִּי*, uti dignitate, ita situ proxima, id quod elucet ex Neh. III. 1. 31. 32. (y). In summo regis tribunali, quod erat, ut diximus, in porta Batrabbim seu gregis (z), reges quum juris dicundi, tum de regno & rebus arduis consultandi, denique & concionandi causa conventus habere consueverunt (a). In quibuscunque vero portis iudicia instituebantur, certus & determinatus locus conspiciebatur, ubi sub dio pro more ut plurimum iudices considebant. De hujus confessus forma vel figura in prisca scriptorum monumentis relatum legimus, quod forum veluti dimidium rotundæ aræ fuerit, ut alter alterum possit intueri, id quod in medio relinquimus. Posita autem erant in loco iudicii sedilia iudicibus & regibus throni sive solia regia (b).

(u) De hujus urbis nomine v. Job. Nicolai not. ad Sigon. de R. E. l. 1. c. 7. p. m. 91. seq. (x) v. Adrichom. theat. terræ Sanctæ. p. 168. ed. Col. 1682. (y) conf. Monc. l. c. p. 107. Adrichom. l. alleg. p. 162. Christoph. Heidmanni Palestina c. 2. §. 96. (z) de situ ejus vid. Monc. p. 96 -- 99. & 112. ubi simul monstrat, quomodo id factum fuerit, quod Christus mercatores circa festum Paschatos e templo eiecerit, teste Job. II. 13. seq. it. Adrichom. l. c. p. 167. (a) Luculenter hoc deducit Monc. p. 108, 109. (b) 1. Reg. XXII. 10. Jer. I. 15. vid. & Aug. Pfeiff. J. c. §. 6. 7. Fleury l. c. Leideck. de R. E. P. I. p. 470.

§. 10. Sed quæ hæcenus diximus, hoc se modo habuisse omnia intelligi oportet vetustissimis Judææ temporibus ab Abrahamo ad Salomonis ævum; condito enim a Salomone templo, atque in eo porticu, in qua tribunal regium & judicii præcipui sedes (c), & maximè conditis postea multis tota urbe Synagogis, vereor, ut frequentius vel semper (relicto duntaxat circa portas fori rerum venalium usu) populum in iis convenisse verosimilius sit (d), licet mos hic non plane expiraverit, uti prophetarum scripta testantur. Sequentibus temporibus aliter se res habebat. Omnium sermone celebratum est, inprimis tempore templi secundi, collegium seu Synedrium magnum, in quo deprehendebantur LXX Seniores ex tribubus Israel, habebantque judicem aliquem supremum נשיא דיִתּוּם. Et ætate gravissimus inter hos LXX. viros vocabatur אב כִּירַת רֵן, qui erat proximus a dextris נַסִּי נַסִּי vel ex aliorum, quæ minus probabilis videtur, sententia, idem cum illo. Quidam addunt חכמָה seu sapientem, qui inter doctores præcellebat & sedebat ad lævam principis (e). Interdum quoque pontifex suscipiebatur in synedrium, qui erat ראוי בחכמה si fides habenda est Rambam (f); aliter ad minimum res se habebat, cum apud pontifices postea summa rerum omnium potestas esset. Confedissee autem dicuntur συνέδροι intra templum in atrio Israelis, in coenaculo, quod vocant לשכת הגזית i. e. conclave casturæ propter caesos lapides, quibus structum erat; at vero deinceps domicilium suum in varia loca pro temporis ratione transfulerunt (g). Quantum autem ad duo

(c) 1. Reg. VII, 6. seq. it. Sigon. l. c. p. 518. seq. (d) De more adventus Christi tempore vigente conf. Job. XVIII, 20. & Joach. Hildebr. ind. Antiquit. sacr. p. m. 138. seq. it. Adrichom. l. c. p. 163. (e) v. Reiz. ad Goodw. l. V. c. 1. p. m. 436. Cuneus de R. E. l. 1. c. 12. Coccej. ad Sanb. IV, 1. X, 1. 2. (f) Sanhedr. XII, 1. conf. & Lund. Jüd. Heiligth. l. 3. c. 13. seq. & Leidecker. l. c. (g) De synedrio magno plura nunc dicere aut pro ipsius defensione prolixè differere non attinet; adeat, cui arridet Selden. tr. de synedriis vet. Ebr. passim, it. de successione c. 25. p. 365. Sigon. l. c. l. VI. c. 7. Dan. Heinrichi l. c. Aug. Pfeiff. l. all. Fleury l. c. Lund. l. c. c. 12. seq. Galatin. Arcan. cathol. verit. syne-

synedria XXIII Senatorum, quæ in ditione Hierosolymitana reperiebantur; alterum habebat locum suum in porta orientali, per quam veniebant in atrium Israelis (h); alterum ex Judæorum mente sedebat in porta, quæ aditum aperiēbat ad mortem templi (i). Tantum de Judæorum more hoc in passu recepto.

§. II. Succedunt Arabes, quibus etiam solenne fuit in portis judicia facere. Ceu de ipsis refert autor I. I. Alc. seu libri de generatione Mahomed & nutritura ejus (k). His adjungo consuetudinem judicandi in portis in urbe regia regni, quod Marocco plerumque appellatur, obviam, quam instituti nostri ratio jam prolixè commemorare vetat (l). Simile quid observamus in Abyssinis atque incolis ditionis Indostan, qui judicia sub dio & quidem prope portas exercebant (m). Pariter Bithyni tribunal soli expositum habebant, quoniam arbitrabantur, solem quasi Deum & præsidem judicii adesse in litibus decidendis & jure dicundo (n).

§. 12. Quod ad Trojanos attinet, seniores in portis sedebant ad judicandum. Sic enim de iis loquitur Homerus (o):

l. IV. c. 5. Lightf. Opp. T. I. p. 608. seq. An synedr. magn. div. sit originis, disquirat Wenner in dissert. de Rep. Ebr. An a Moysi avo duraverit, an vero Seleucidarum tempore demum institutum fuerit, examinat Jo. Clericus, posterius affirmando, in dissert. de Synedrio LXXII viror., qua annexa est commentariis ejus in libb. hist. V. T. conf. & Leidecker. de R. E. P. I. p. m. 467. seq. Witsii Misc. sacr. l. II. diss. 3. p. 550. cit. Majo in Colleg. MSC. ad Goodw. Carpz. ad Schickard. c. 1. Grotius contrarium tuctur in annor. ad Marib. V. 22. p. m. 171. (h) pl. vid. ap. Lund. l. 2. c. 25. & l. 3. c. 18. L. Cappell. in delineat. templi Hieros. ex Josepho p. m. 3821. Lightf. Opp. T. I. p. m. 555. 601. 602. 604. seq. Heigel. de portis Hieroscl. post captiv. (i) conf. Heinrichi l. c. Jac. Dapleri theat. pænar., supplicior. & executionum criminal. p. 9. seq. Hottinger. observ. in Goodw. l. 2. c. 3. Cunaus l. c. c. 13. (k) Relationem illam verbis germ. redditam vid. ap. Heinrichi l. c. (l) Dapler l. c. p. 22. seq. (m) Ibid. p. 20. & 24. (n) v. Alexand. ab Al. G. D. l. 3. c. 5. p. m. 591. ed. Lugd. 1673. 8vo. (o) Id. γ. v. 148. seq. & I. P. Pfeiffer. Ant. Gr. gent. p. 252.

Ουκαλέγων τε καὶ Ἀντήνωρ πεπνυμένω ἄμφω
Ἐκάλο δημογέροντες ἐπὶ Σκαίῃσι πόλυσσι. κ. τ. λ.

Πυλαίων ejusmodi ὀχλαγωγῶν meminit quoque Plutarchus in vita Pyrrhi: ἐν ᾧ ἡ μὲν βεβλή ἐκάθελο ἐν τῇ ἀγορᾷ σοῶ. Qui in fori porticu, non in curia sedent, prope est, ac si in porta sedissent, est epicrisis Dougtai (p). Porro Virgilius de Didone loquens, canit (q):

*Tum foribus Diva media testudine templi
Septa armis folioque alte subnixâ resedit.
Jura dabat legesque viris — — —*

Plura jam supra adduximus.

§. 13. Tota olim Græcia prope Thermopylas sive Pylas in Thessalia duabus vicibus quotannis concilium instituebat ac Judicium Amphyclionicum ibi habebat (r). Spartani adhuc integro reipublicæ statu conciones suas habebant sub dio, & per γεροσίαν s. senatum judicia sua exercebant. Causam allegat Joh. Phil. Pfeiffer (s). Deinceps in foro consultationes instituebantur, & ibi ædificabatur palatium Scias appellatum, teste Paulania (t). Inter cæteras Græciæ nationes Athenienses maxima varia habebant tribunalia & judiciorum loca, de quibus conferrimeretur Joh. Phil. Pfeiffer (u) & Georg. Rittershusius (x). Duo nos tantum in præsentî observamus. In aliis celebre erat Heliæa tribunal, omnium fere maximum, ita dictum, quod in loco subdiali, & soli, qui Gr. ἥλιος dicitur, expositum esset &c. (y). Inprimis Areopagitæ judicia de cædibus sub dio, & probabiliter ad portam curiæ suæ habebant (z). De Areopago σεμνοτάτῳ πάντων δικαστηρίῳ evolvatur, præter J. Ph. Pfeiffe-

(p) In analect. sacr. excurs. 73. p. 125. &c. (q) An. l. v. 505. seq. (r) conf. Celeb. Buddæi allgem. Hist. Lexic. tit. Thermopyla & Fabri lib. alleg. iii. Amphyctiones. Curt. l. III. 4. (s) l. c. p. 295. seq. (t) l. 3. sive in Laconic. p. 94. edit. Wechel. 1583. (u) l. c. p. 241. seqq. (x) de Jure asyloꝝ c. 4. (y) Pfeiff. l. a. p. 247. (z) v. Dapler. l. c. pag. 5. seqq.

rum

rum sæpius allegatum, Dilherrus (a), Joach. Stephanus (b), Potterus (c), Alexander (d), & qui instar omnium esse potest, Joh. Meurfius (e). Præterea Græci in theatris consultationes & judicia instituebant, quod testatur inter alios Douglæus lib. alleg. ex Frontino & Aufonio.

§. 14. Jam pervenimus ad Romanos, quibus portæ erant sanctæ, licet non sacræ (f). Simile quid ritui nostro apud eos in usu fuisse colligendum videtur ex variis antiquitatum monumentis. Tria, inquit Festus, erant Romæ senacula, in quibus senatus haberi solitus est (g). Unum, ubi nunc est ædes Concordiæ inter Capitolium & forum, in quo solebant magistratus de R. P. cum senatoribus deliberare. Alterum circa ædem Bellonæ, in quo exterarum nationum legatis, quos in urbem admittere nolebant, Senatum dabant. Tertium ad portam Capænam (h), hodie D. Sebastiani portam appellatam, teste Borrichio apud Grævium (i). Quidam volunt, portam Fontinalem Romanorum eandem cum porta Capæna esse, quod quidem Juvenalis confirmare videtur, dum madidam vocat ipsam, ob vicinorum credo fontium & aquarum, quæ per eam forsitan assidue in urbem inferebantur, adspersionem:

Substitit ad veteres arcus madidamq; Capenam (k).

Ubi alias Romani judicia sua exercere consueverint, & quasnam consuetudines habuerint causas ageandi, colligere est ex

(a) l. c. T. I. p. 223. seq. & T. II. p. 284. seqq. (b) de Jurisdictione vet. Græcor. ap. Gronov. Th. Gr. Ant. T. VI p. 2685. (c) in Archæologia Græc. passim. (d) L. all. l. 2. c. 12. p. m. 352. seq. (e) in Themide Attical. l. 1. c. 20. ap. Gronov. T. V. p. 1966. seqq., & præcipue in Arcopago apud eund. l. c. p. 2065. seqq. conf. & Henel. in otio Wvrisl. c. 24. p. 197. (f) Causam vid. ap. Alexand. Donatum de Urbe Rom. l. 1. c. 4. in Græv. T. III. p. 484. & ap. Jac. Guiberium de veteri jure pontificio l. 3. c. 10. in Græv. T. V. p. 138. (g) v. G. Pancirolli l. c. p. 350. Liv. lib. 23. c. 32. Jo. Sarius Zamoscius de senatu Rom. ap. Græv. T. I. p. 997. Manut. de Senatu Rom. c. 4. ap. Græv. l. alleg. p. 913. 914. Rudd. histor. Lexic. tit. Senaculum. (h) de nomine hujus portæ vid. Nic. Bergierium de publ. & militar. viis l. 2. sect. 33. in Græv. T. X. p. 179. (i) T. IV. p. 1527. (k) Sat. 3. v. 11. conf. Monc. l. c. p. 93. b.

Vitruvius (l), Nic. Gruchio (m), Famiano Nardino (n), Car. Sigonio (o), Franc. Robortello (p), Pancirolo (q), Seneca (r) & Alexandro (s). Hoc certum est, quod sub dio plerumque judicia sua habuerint, unde liberrimus esset cœli prospectus. Id quod patet ex Val. Maximo (t), Dœplero (u) & Jo. Dempstero (w) aliisque.

§. 15. Nec minus Germani olim feudalia sub dio exercebant judicia, ut & criminalia. Etiam Germanorum Imperatores in Italia instituentes comitia subdialia illam consuetudinem servabant (x). Pariter Electores prope oppidum Lohndsteinium in finibus Rheni tempore Wenceslai Imperatoris iudicium & consultationem in campo instituebant, referente Henelio (y), qui simul etiam demonstrat, Antwerpæ olim judicia sub dio peracta esse. De judiciis Gallorum in finibus Carnutum per Druidas institutis, teste C. J. Cæsare (z) in præsentem nihil commemorabo; de Polonorum vero comitiis subdialibus in sequ. sectione dicam.

§. 16. Posteaquam vidimus, quasnam inter gentes ritus noster vel plenario vel ex parte adhiberi consueverit, jam paucis examinabimus, quis præcipue in portis judicia exercuerit. Paucis multa complectar. Seniores (a) non tantum annis, sed etiam dignitate præcellentes aliis & sapientiores consiliisque capiendis præ ceteris apti (b) negotia reipubl. administrabant

(l) *Lib. V. c. 1.* (m) *de Comitibus Rom. l. 1. c. 5. & l. 2. c. 5. ap. Græv. T. I.* (n) *in Roma vetere l. 3. c. 10. ap. Græv. T. IV. pag. 102.* (o) *de judiciis l. 2. c. 1.* (p) *de judiciis & omni consuetud. causas agendi ap. Rom. in Græv. T. III. p. 11. seqq.* (q) *lib. alleg. ap. Græv. T. III. p. 352.* (r) *de Ira l. 2. c. 9. ubi trina fora commemorat.* (s) *l. 2. c. 12. p. m. 345. seqq.* (t) *l. 8. c. 1. tit. 6.* (u) *l. c. P. I. c. 1.* (w) *in Paralipp. ad Rosini Antiqu. Rom. p. 725. vid. & Henel. l. c.* (x) *vid. Dæpler. p. 5. & 24.* (y) *l. c. c. 24. p. 198. ubi plura.* (z) *de B. G. lib. 6. c. 13:* (a) *Devi. XXI. 19. Prov. XXXI. 23. Thren. V. 14.* (b) *v. Exod. XVIII. 21. Deut. I. 13. 14. conf. Goodw. l. c. p. 461. seq. Seb. Münster, Paul. Fagius & Hug. Grot. ad Deut. XVI. 18. Leideck. l. c. c. 10. seq. Fleury l. c. §. 1. 7. Sigon. de R. E. p. m. 458. seq. Job. Phil. Pfeiff. l. c. l. 2. c. 33. p. 284. seq. Maimon l. c. c. 2. Coccej. ad Sanh. c. X. n. 7. Alexand. ab Al. l. c. p. m. 606.*

vel

vel soli vel cum rege aut principe, qui supremus iudex erat (c). Ap. Romanos a primis temporibus iudicia a senatoribus agitata sunt (d). Hinc presbyterium sæpe *κωρ' ἐξουχῆν* denotat officium iudicis ap. Josephum (e). Et Herodianus (f) ait; Septimium Severum Getam filium iudicis in Britannia præfecisse ac ei dedisse Synedros seu assessores ex amicis presbyteris atque seniores. Pari ratione Macedones, teste Livio (g), Senatores, quorum consilio respublica administrabatur, Synedros vocabant. Apud Græcos denique, inprimis Chalcidensium legibus requirebatur, ne quis infra L. annos natus vel magistratum ageret, vel legationem obiret, teste Heracleide Pontico apud Joh. Phil. Pfeifferum (h). Quænam autem personæ vel quænam res in portis dijudicatæ fuerint a senioribus istis, tum ex pandectis sacris, tum ex hæcenus dictis jam satis constare arbitror (i). De tempore iudicis destinato non erimus solliciti; quantum ex antiquitatum scriptoribus colligere licet, matutinæ inprimis horæ hujusmodi negotiis impendebantur. Non autem facile iudicium instituebatur diebus festis. Nos dum brevitati studemus, plura huic sectioni adijcere superfedemus, ulteriorem hujus nostri thematis deductionem occasione & tempori magis opportuno referantes.

(c) 1. Sam. VIII, 20. Jer. XXVI, 10. XXXVIII, 7. (d) Sigon. l. c. p. 457. (e) l. 2. contr. Appion. cit. Jo. Nicolai l. c. p. m. 449. ubi plura. (f) l. 3. c. 14. (g) l. XLV. c. 32. (h) l. c. l. 2. c. 49. p. 337. conf. & dissert. mea I. de federib. veterum per dissert. animal. factis §. 5. (i) An rex vel summus Pontifex ab ejusmodi iudiciis dijudicari potuerit, examinat Leideck. l. c. c. 10. seq. & Lund. l. all. lib. 3. c. 13. seq.

SECTIO POSTERIOR,

*Quæ potiore[m] dissertationis partem
constituere debebat, certas ob causas domesticas
angustis limitibus ac paucis periodis nunc
erit circumscribenda.*

§. I.

CAusas ante omnia investigare animus est, quæ move-
rint veteres ad forum in portis constituendum. Cen-
set quidem B. Hieronymus, rationem fuisse, ne agri-
cola ad causas veniens frequentia civitatis novoque
terrere[re]t aspectu in justitia petenda, nec cogere[re]tur cum dam-
no suo urbes intrare &c. At vero hæc ratio minus firmo niti
videtur talo. Nam, si ea valeret, in omnibus urbium portis
habenda fuissent judicia, ne illi, qui ab altera urbis hujus vel il-
lius parte domicilium suum collocaverant, universam urbem
circumire cogere[re]ntur, aut nimis remota fori distantia ad vin-
dictam privatam forte allicerentur, &c.

§. 2. Sequentes potius causas, ad minimum plurimas, lo-
cum habere posse existimo: (1) Gens Israëlitarum pro norma
hac in parte habebat mandatum div. (k), cui morem gerere vel
maxime decebat. (2) Præterea in portis fiebant judicia, ut
judices cœlum intuentes in mentem sibi revocarent omni præ-
sentiam Dei, quam ipsi gentiles ductu rationis agnoscebant (l),
quamque rex Josaphat etiam Judicum a se constitutorum ani-
mis iterum iterumque inculcabat; & ut ad tuendam justitiam
hæc ratione eo fortius vehementiusque incitarentur. (3) Ut
monerentur judices, ne quid facerent, cujus ipsos puderet, si-
quidem judicia omnibus audientibus ac videntibus faciebant;
sed prompti semper essent ad rationem reddendam de sententiis
a se latis &c. (4) Ne corruptioni esset locus. Idcirco etiam
judicia de cædibus ab Areopagitis sub dio habebantur, uti supra

(k) *Deut. XXI, 19. XXII, 15. XXV, 7. &c.* (l) *vid. Henel. l. c.*
monstra-

monstravimus, & iudices hujus vel illius causæ statim sub auspicio iudicii eligebantur sorte, adeo, ut non prius constaret, quinam Iudices futuri essent, quam iudicium caperet primordia (m). Et in Sinenfium iudiciis nulli discedere licet, iudicio nondum ad finem perducto, nec ulli in aurem alteri aliquid insusurrare conceditur, quo singula cardide, iuste ac sine dolo & furo peragantur, cum iudiciorum autoritas & vigor hac re maxime nitatur (n). (5) ut iuniores discere possent a senioribus, quomodo jus dicerent, & iustitiam rite administrarent. Siquidem seniores gaudebant experientia, quæ in iustitiæ administratione haud raro utramque facit paginam, præcipue si lites de consuetudinibus vel statutis arbitrariis oriantur, ubi præiudicia in considerationem veniunt. (6) Ut iudices monerentur, ne ulli denegent accessum, sed cuius benevolas præbeant aures & ei quasi obviam veniant, facileque ac sine inutili mora singulorum causas definiant. Simul vero hac ratione veteres indigitare volebant, eos, qui populorum iudices facti sunt, esse debere promptissimos ad sedandum quicquid exortum fuerit quæstionis. (7) Ut iudices eo facilius a populo reperirentur, & unicuique, imo etiam partibus litigantibus, quæ peregre veniebant ad metropolin in primis in promptu pateret locus iustitiæ. Ea enim, quæ in promptu sunt, ab Hebræis *in portis adesse* proverbiali sermone dicuntur, teste Jo. Ad. Osiandro (o), atque in portis aliquid facere, est palam ac publice aliquid facere, probante Botfacco (p). (8) Ne pacem urbis intrinsecus frequens liti-

(m) v. Pfißf. l. c. p. 281. qui etiam rationem ulteriorem suppeditat, cur Græci de cædibus sub dio iudicaverint, ne scilicet iudices irent in locum eundem cum eis, qui impuras manus habebant; & ne actor homicidii atque reus sub eodem tecto essent, quemadmodum observavit Antiphon in orat. de cæde Herculis. (n) Dæpler. l. c. p. 25. (o) Comment. ad Deut. XVI. cõf. & Dieter. Antiquit. bibl. P. I. p. 189. a. (p) Moral. Gedan. tit. Porta, it. Judex. Hinc etiam correptio in portis fieri solebat, quoniam ad omnium emendationem dirigebatur; Jam vero quod multis saluti esse debet, illud a multis agnoscatur necesse est. vid. Franc. Lambert. in c. 5. Amos fol. 44. a. cit. Dieter. l. alt.

C

gantiana

gantium controversia turbaret. Poterant enim novitatis in-
primis studiosi non adeo facile hac ratione a negotiis suis avo-
cari, ad videndum, quænam causæ in foro agantur, aut quid
novi accideret ibi? (9) ut, si quis ex universo coetu pro reo
aliquid afferre posset, vel contra eum, id in medium proferret.
(10) Ut cuilibet injustitiæ suspicio, quam alias de pio quoque
magistratu facile sibi fingunt impii subjecti, adimeretur; & è
contrario pateret (11), quanto studio veritas a iudicibus in ob-
securis atque ambiguis etiam causis eruatur, quanta æquitas ac
rectitudo in illis dijudicandis adhibeatur, quamque acerrimis
pœnis scelerati homines afficiantur, & sic alii vestigiis improbo-
rum & pœnis affectorum territi eo magis a peccatis & crimini-
bus abhorrent, atque alieno periculo cauti redderentur.
(12) Multis in locis rerum venalium forum juxta portas erat,
atque hic vel ille actus judicialis universo populo eo facilius hac
ratione innotescebat. (13) Eo major erat copia testium omni ex-
ceptione majorum ex ingredientium vel egredientium multitu-
dine advocandorum atque accersendorum, ac si quis publice
& in tot hominum præsentia factam stipulationem suam viola-
ret, eo facilius eoque firmius de perfidia sua convinci poterat,
quandoquidem tum temporis vel plane nihil vel paucissima sal-
tem ex iis, quæ in judiciis erant peracta, literis consignabantur,
teste Fleury (9). (14) Ut agricolæ, qui inter Judæos inprimis
magno numero versabantur, transeundo per portam judicia-
lem audirent iudicis sententiam, eaque audita ad labores & ne-
gotia sua sine mora possent progredi. (15) Portæ a priscis tem-
poribus pro re sancta sunt habitæ, easque violare summum nefas
fuit æstimatum, testante Jure Rom. (1). (16) Quum portæ e-
rant loca munita & splendida; idcirco salus civitatis etiam opti-
me ibi curari poterat, neque adeo omnibus introitus concedi.
Est enim prudentis magistratus, si scopum suum in sufflaminan-
dis vitiis attingere velit, ut principii obstet atque fontes ob-
struat, unde plus mali promanare possit. (17) In portis, tan-

(9) *l. c. §. 4.* (11) *in §. 10. 7. de rer. divif. conf. & L. 8. §. 1. ii.*
L. 9. §. 3. 7. de rer. div. ac supra §. 14.

quam

quam locis munitis, eo magis tuti erant iudices ab insidiis malorum hominum, quorum gratia iudices illi justitiam ex æquitate amore pervertere aut corrumpere noluerunt. Sæpe enim insidiæ struuntur pio magistratui ab impiis & scelestis nebulonibus. In omnium memoria adhuc versatur conspiratio pulveraria a. 1605. in Britannia facta sub imperio Jacobi I. sed mirum in modum manifestata: cujus rei memoria quotannis d. 7. Novembris festo quodam eucharistico renovatur (s). (18) Eo ipso, quod in portis, ceu locis munitis, judicia habebantur, indicabatur, tum demum urbem ferè munitam, tutam ac invincibilem esse, si justitia intra ipsius mœnia rite administraretur. Omnia enim per justitiã consistunt. Id quod Sacra Scriptura in Psalmo 85. v. 11. seq. & in Proverbiis passim optime expressit. Idem etiam gentiles agnoverunt. Demosthenes inter alios inquit Or. 2. Olynth. Non fieri potest, Athenienses, ut per injuriam, perjuriam & mendacia stabilis potentia comparetur. Hæc Ethnicus, &c.

§. 3. Cum igitur exinde meridiano sole clarius eluceat, quod institutio judiciorum in portis laudem suam mereatur, merito nunc ventilandæ essent quaestiones; *partim*, cur hodierna luce consuetudo ista non amplius observetur? *partim*, an non hac tempestate necessaria & apprime utilis sit hujus moris observatio? *partim*, an commode adhuc nostris temporibus forum in portis constitui queat? &c. Ast limites, quos nobis constituimus in præsentis labore, prohibent, quominus jam quaestiones allatas explanare queamus.

§. 4. Umbram quasi vetustæ illius judicandi consuetudinis adhuc hodie animadvertimus variis in locis, ubi judicia publice & in conspectu totius populi habentur. Huc spectat Consistorium & Judicium Camerale Brandenburgicum, quod Berolini floret; quilibet ibi gaudet libero accessu, quo suis usurpare possit oculus, quæ illis in judiciis peragantur. Et in di-

(s) Zepper. *Explanation. leg. Mosaic. l. V, c. 12. Er. Francisci Geschicht. Kunst- und Sitten-Spiegel l. 2. discours. 2. p. 335. Hübn. histor. Fragen P. II. p. 955. seq.*

tionis

tionibus nostris ultima sententia capitalis maleficis a magistratu secunda vice in præsentia totius civitatis & quidem plerumque sub dio profertur, imo sæpe tota causa criminalis examinatur, paulo ante quam capite plectantur. Idque tam inter cives, quam inter milites locum habet. De Polonis narrat Martinus Cromerus, judiciis comitalibus habendis locum certum olim nullum, sed ea, ubi regi collibuerit, etiam sub dio & in tentoriis peracta fuisse; nec defunt etiam nunc huic genti comitia subdialia &c. (t). Silens prætereo Inquisitores Hispan., qui horrenda judicia sua publice in foro in theatro quodam instituere solent.

§. 5. Ultimam potius huic labori manum impono, licet multa adhuc super sint addenda; prolixiorum deductionem hujus pariter ac aliarum ejusdem generis materiarum, quam primum fieri poterit, sub tit. Analect. bibl. D. A. exhibebo. Interea, B. L., hæc pagellas æqui bonique confulas, easque non Momi ad exemplum contempleris aut perlustres, sed ubi quædam in illis tibi displicent, in mentem tuam revoces, quod nullus hominum humani aliquid a se alienum putare debeat. Modeste & prudenter si quæ monueris circa dissert., monita excipiam serena fronte, ac me tibi obstrictum profitebor.

§. 6. Denique cum a Jehova principium æque ac finis pendere debeat, grates persolvo Deo meo T. O. T. Q. M., quod providentia sua sapientissima & benignissima conatus meos adhuc fortunatos esse jusserit. Mihi In Domino Justitia Est! Tibi, Fons omnium bonorum perennis, porro vias meas commendatas volo, Tuamque gratiam, quæ totum hocce universum conservat, quæque melliflua & omnimoda suos perfundit benedictione, mihi expeto usque ad Finem.

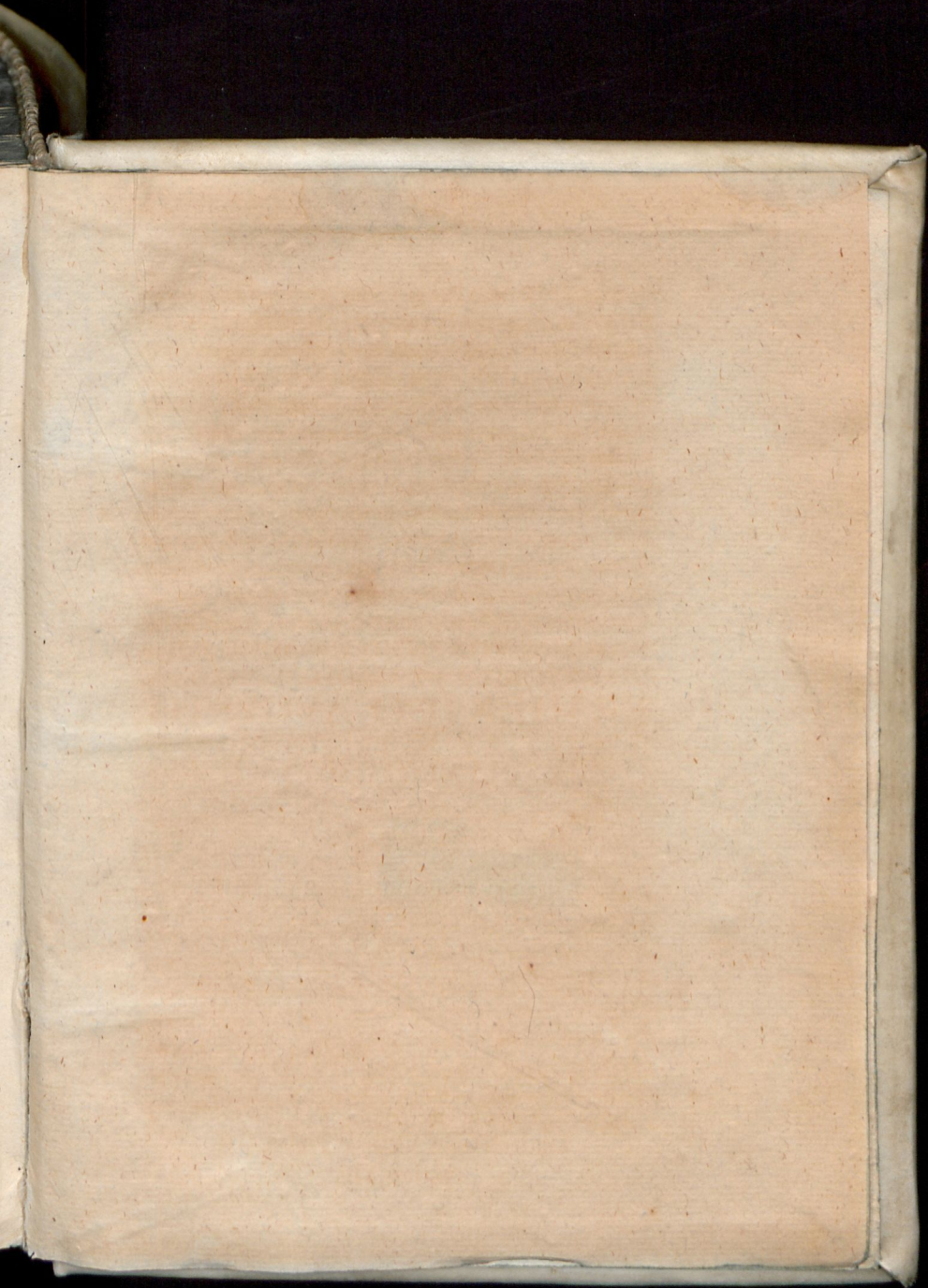
³Επιμείρεο.

1. Abnegatio sui non est contra rationem.
2. Non semper ille, qui agit secundum conscientiam, bene agit.
3. Ex eo, quod Deus non possit facere impossibilia, non sequitur, eum non esse omnipotentem.

II. Θ. M.

(t) *conf. Henel. l. all. p. 200. ubi plura.*

ERRATA. Sect. I. §. 12. ὀχλαγωγῶν pro οχλαγωγῶν.

00 A 6280

ULB Halle

002 828 09X

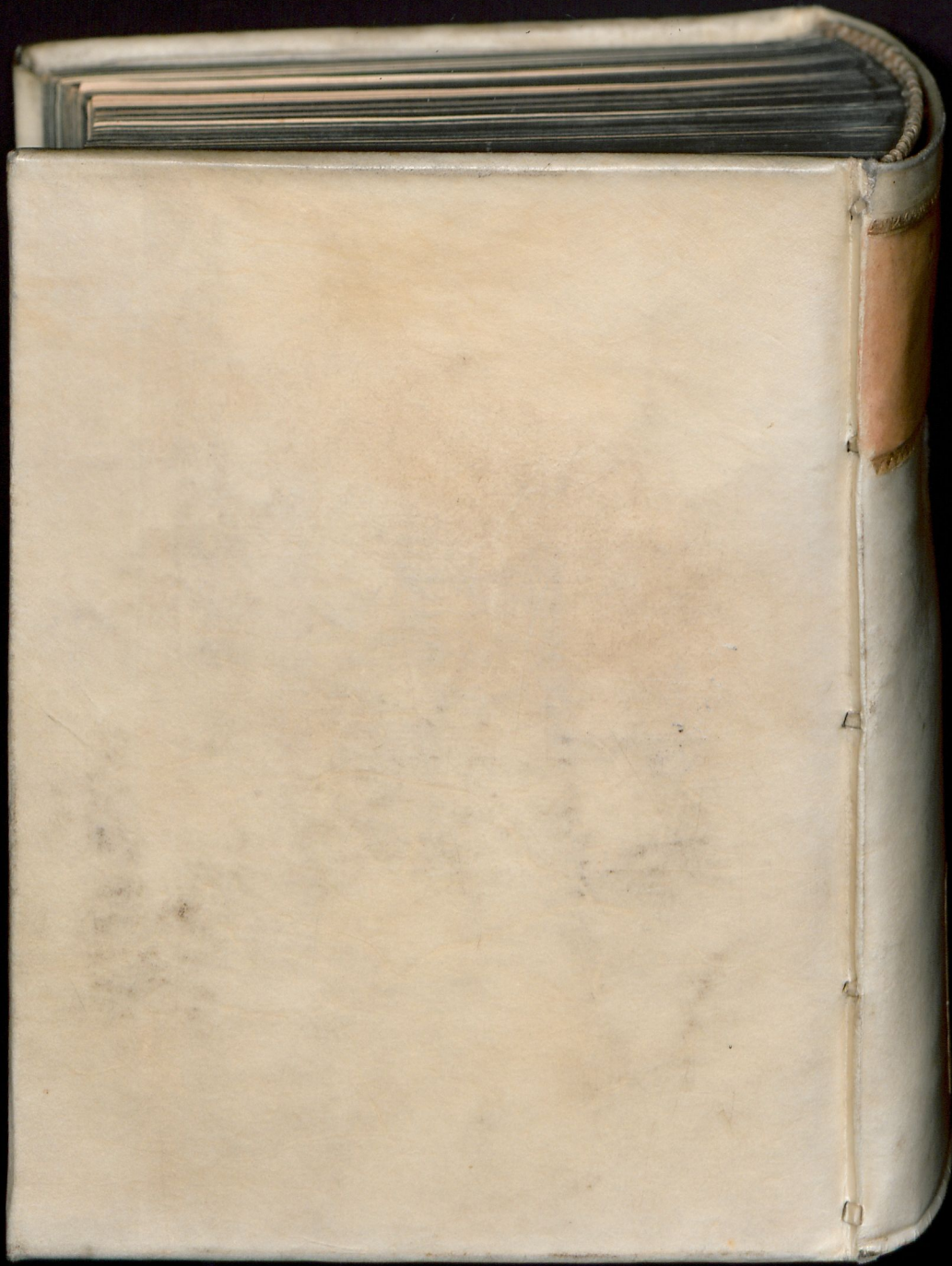
3

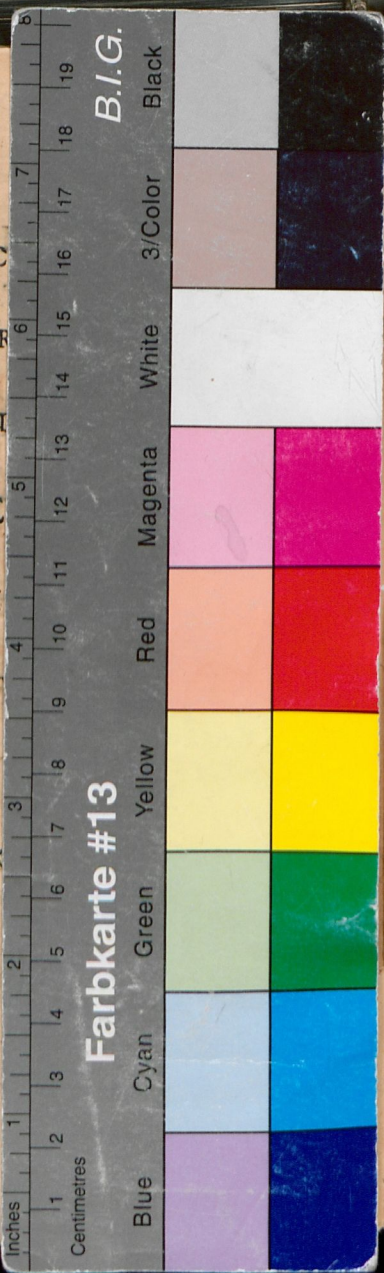

Sb.

reha

כָּנָה
DE
FORO IN PORTIS
AMPLISSIMO
PHILOSOPHORUM SENATU
CONSENTIENTE
D. XXI. FEBR. A. O. R. ∞ 1866 XIV.
POSTREMA VICE
PRO ASSESSORIS DIGNITATE
OBTINENDA,
DISSERET
M. JO. DANIEL JACOBI.
LIPSIÆ,
TYPIS IMMANUELIS TITIL

